

Filosofian ja ETn ainereali tulee

Kauan odotettu reaaliokokeen uudistuspäätös on tullut. Uusi ainereali järjestetään ensikerran vuoden 2006 ylioppilastutkinnossa. Seuraavista aineista järjestetään oma kokeensa: ortodoksinen uskonto, evankelis-luterilainen uskonto, elämäntutkimustieto, psykologia, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantiede ja terveystieto.

Lisää reaaliokopäiviä

Kokeet jaetaan kahdelle koepäivälle. Alustavasti suunnitellaan, että ensimmäisenä koepäivänä järjestetään biologian, filosofian, fysiikan, historian sekä psykologian kokeet ja toisena koepäivänä elämäntutkimustiedon, kemian, maantieteen, terveystiedon, uskonnon ja yhteiskuntaopin kokeet. Filosofiaa ja elämäntutkimustietoa kaavailaan siis eri päiville, mikä lienee hyvä, koska tähän mennessä useat ovat keskittyneet vastaamaan molempiin näistä aineista. Toisaalta on muistettava, että myös ainerealin voi nykyisen reaaliokokeen tapaan hajauttaa. Siksi päiväjako ei käytännössä taida olla kovin merkittävä.

Tehtävien määrä tarjoaa kokelaalle riittävästi valinnanvaraa ja on suhteessa kunkin oppiaineen pakollisten ja syventävien kurssien määrään. Tehtäviä ja vastauksia (tehtävien lkm./vastausten lkm.) on alustavasti suunniteltu filosofiasa 10/6 ja elämäntutkimustiedossa 10/6. Tehtävät laaditaan pakollisten ja syventävien kurssien perusteella.

Kunkin reaaliaineen kokeen kokonaisvaatimustaso tulee vastaamaan nykymuotoisen reaaliokokeen vaatimustasoa. Eri tehtävien vaikeus vaihtelee nykyistä enemmän kurssikohtaisista, perusvalmiuksia testaavista kysymyksistä oppiaineen syvälistä hallintaa edellyttäviin tehtäviin. Korkeimpien arvosanojen saamiseksi kokelaan on kyettävä käsittelemään myös vaativia, kypsää ajattelua edellyttäviä tehtäviä. Näin hyviin arvosanoihin yltäviä pisteitä ei voi saada pelkillä perustehtävillä.

Arvostelu säilyy mitä ilmeisimmin entisen kaltaisena. Ensin vastauksia pisteytetään tässä tapauksessa YTL:n ja FETO:n yhteisten ohjeiden mukaisesti ja sitten

lautakunta päättää millä pistemäärällä saa minkäkin arvosanan (kuten kevään 2003 reaalisissa 12 pistellä sai approbaturin).

Ajatuksena on, että kussakin kokeessa voidaan antaa 1–2 erityisen vaativaa 9 pisteen jokeritehtävää, joiden vastauksissa voidaan edellyttää eri oppiaineiden välistä integraatiota tai muiden oppiaineiden näkökulmaa. Filosofiasa ja elämäntutkimustiedossa voisi olla, että oppiainerajat ylittäviä tehtäviä olisi kummassakin kokeessa kaksi, joista toinen olisi jokeri ja toinen tavallinen 6 pisteen tehtävä. Näiden tehtävien aiheet lähtisivät lukion opetussuunnitelman perusteiden aihekokonaisuuksista. (Kaikille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat uudessa opetussuunnitelmassa ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”, ”hyvinvointi ja turvallisuus”, ”kestävä kehitys”, ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurin tuntemus”, ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä ja mediaosaaminen”).

Kevään 2003 filosofian tuloksia

Kokeessa vastattiin 4964 kertaa filosofiaan, mikä on keskimääräistä tasoa. Elämäntutkimustiedossa tuli uusi ennätys lukumäärällä 2952. Tehtäväkohtaisesti vastattiin filosofiasa seuraavasti:

1. Immanuel Kantin (1724–1804) kategorinen imperatiivi etiikassa.

Vastauksia 1536.

2. Esittele filosofisia totuusteorioita ja vertaa niitä toisiinsa.

Vastauksia 558.

3. Karl Popper (1902–1994) syyttää Platonin Valtio-dialogissa esittämää ihannevaltiomallia totalitarismista. Pohdi tällaisen syytöksen oikeutusta.

Vastauksia 573.

4. Tieteellisen tiedon luonne luonnontieteissä ja ihmistieteissä.

Vastauksia 313.

5. Jako-oikeudenmukaisuuteen eli distributiiviseen oikeudenmukaisuuteen yhteiskunnassa liittyy usein priorisointiongelmia. Esimerkiksi paikkakunnalla on tarve urheilukentän katsomon kattamiseen samaan aikaan kun vanhustenhoito kärsii rahapulasta. Voiko perustellusti sanoa, että rahat on ensin suunnattava vanhustenhoitoon? Pohdi tällaisia ongelmia jonkin filosofisen oikeudenmukaisuusnäkökuvan mukaisesti.

Vastauksia 429.

+6. ”Rikosoikeudellisessa ajattelussa on kuitenkin viime aikoina otettu vakavasti esille kysymys, onko rikoksen ja rangaistuksen perinteinen kytkentä aiheellis-

ta ja onko eettisesti hyväksyttävää valtion toimenpitein tahallisesti aiheuttaa kärsimystä.” (Kaarlo Helasvuo kirjassa Humanistin maailmanetiikka 1997) Millaisin perustein rangaistuksia voidaan pitää oikeutettuina? Jos rangaistuksia ei voida oikeuttaa, mitä asetettaisiin niiden tilalle?

Vastauksia 1555.

Parhaat filosofian ylioppilasvastaukset

niin & näin-lehti sekä Filosofian ja elämäntutkimustiedon opettajat (Feto ry) palkitsivat kevään 2003 parhaina filosofian ylioppilasvastaajina Heidi Elmgrenin ja Maija Kuusiston Porin Suomalaisen yhteislyseon lukiosta sekä parhaana elämäntutkimustiedon vastaajana Anna Fältin Lapinlahden lukiosta. Parhaat onnittelut abiturienteille ja heidän opettajilleen!

Palkittujen filosofian reaaliokelaiden esimerkkivastauksia

IV/4: Tieteellisen tiedon luonne luonnontieteissä ja ihmistieteissä.

Sekä ihmis- että luonnontieteet ovat havaintoevidenssillä operoivia tieteitä, toisin kuin nk. formaaliset tieteet, matematiikka ja logiikka. Ihmis- ja luonnontieteissä havaintoihin ja tietoon kuitenkin suhtaudutaan eri tasoilla.

Luonnontieteissä, kuten kemiassa, fysiikassa ja biologiassa pyritään tarkkaan ja varmaan, eksaktiin tietoon. Pyritään hahmottamaan luonnolakeja ja kausaalisuhteita eli syitä ja seurauksia. Totuutta lähestytään raja-arvona, jota saavutetaan vähitellen, muttei välttämättä koskaan aivan täysin.

Ihmistieteissä, kuten historiassa ja psykologiassa taasen pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta (menneitä tapahtumia, ihmistä, jne.), jolla on (?) sinällään merkitys. Sitä tutkitaan omassa viitekehyksessään, kontekstissaan – mitä esimerkik-